

Dnevni list: Intervju sa prvim zamjenikom visokog predstavnika Tamir Waserom

Razgovarala: Sanja Bjelica-Šagovnović

Dnevni list: U Mostaru ste se sastali s više političkih dužnosnika, među kojima i HDZ-a i SDA. Što su Vam rekli, ima li dogovora na pragu i hoće li Mostar imati izbore?

Tamir Waser: Mostar bi trebao imati izbore ove godine. Prošlo je više od godinu i pol kako su trebali biti održani izbori i više od pet godina kako su građani Mostara imali priliku izabrati one koji će ih predstavljati. To je pitanje o kojem se govori već nekoliko godina i trebali bi konačno ove godine u listopadu građani Mostara izaći na izbore. Nažalost, danas (op.a jučer) tijekom mog posjeta Mostaru nisam čuo ništa novo.

Dnevni list: Kako ćemo onda imati izbore ove godine ako niste čuli ništa novo?

Tamir Waser: Još uvijek ima vremena. Po pravilima potrebno je 90 dana prije izbora da se napravi sve što je potrebno, što znači da imamo rok do kraja srpnja. Na stolu još uvijek imamo okvirni dokument koji je podržalo šest stranaka i on i dalje predstavlja osnovu da se pronade rješenje za Mostar. Imam dovoljno iskustva u BiH da znam da se vrlo često dogovor postiže u zadnjem trenutku, tako da mislim kako ima nade da u ovom razdoblju od šest do osam idućih tjedana može doći do

rješenja koje će biti usvojeno i primijenjeno.

Dnevni list: Znači li to da će u tom razdoblju OHR pojačat intenzivitet djelovanja prema strankama u Mostaru, pa možda napraviti i određeni pritisak kako bi se došlo do dogovora?

Tamir Waser: OHR je uvijek spreman susresti se s bilo kim tko nudi neki konstruktivni prijedlog. Postoje različite funkcije koje grad ne može obavljati, jer nema Gradskog vijeća, tako da u nadolazećem razdoblju te stvari među kojima je usvajanje proračuna trebaju naglasiti nužnost postojanja funkcionalnog Gradskog vijeća za rješavanje svih nagomilanih problema u Mostaru. Ja ću o ovoj temi razgovarati i s predstavnicima zemalja članica Vijeća za implementaciju mira u ovom tjednu.

Dnevni list: Hoće li OHR poduzeti išta konkretno?

Tamir Waser: Naši naponi koji su do sada poduzimani doveli do okvirnog sporazuma koji predstavlja osnovu za pronalaženje mogućeg rješenja. Naša uloga može biti u tome da pomognemo da se shvati zašto je ovo važno. Na ovaj problem se gleda kao na politički konflikt koji je na sceni u BiH. Međutim, mislim da je važno shvatiti da zbog nepostojanja Gradskog vijeća imate mnoge probleme, nemoguće je da dođu nove investicije, spriječeno je otvaranje novih radnih mjesta itd. Bilo gdje da odem u BiH, čujem da su radna mjesta pitanje broj jedan, a tako je i u Mostaru. Izuzetno je važno da političari koji imaju svoje predstavnike u Parlamentarnoj skupštini BiH po strani ostave svoje maksimalističke zahtjeve koje su do sada imali i pokušaju pronaći kompromis koji će biti koristan za sve građane bez obzira iz kog naroda dolaze kako bi se mogao poboljšati život u Mostaru.

Dnevni list: Spomenuli ste Parlament BiH, a tamo smo imali HDZ-ov prijedlog izmjena Izbornog zakona vezano za Grad Mostar koji je prošao Dom naroda, ali je oboren u Zastupničkom domu. Kakav je Vaš stav o tom prijedlogu?

Tamir Waser: Problem tog prijedloga je bio u načinu na koji se

pokušao donijeti. Od početka se znalo da je to prijedlog koji je neprihvatljiv za predstavnike Bošnjaka, a HDZ je izašao s tim prijedlogom bez pokušaja ponuditi kompromis. Bilo je razočaravajuće vidjeti da stranka koja uvijek govori o problemu majorizacije zapravo nudi koncept koji je upravo predstavljao jednu vrstu majorizacije za one druge kojima je to ponuđeno. To nije imalo smisla u kontekstu onoga što oni tvrde da je način na koji žele da funkcioniše sustav i da se osiguraju ista prava za sve narode i skupine. Sada je suština da se fokusira na činjenicu da postoji zakon i da se vidi kako se može izmijeniti da zadovolji ono što je potrebno da bi bio usvojen.

Dnevni list: Hoće li Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira ovog tjedna ponovno raspravljati o Mostaru?

Tamir Waser: Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira (PIC) će ponovno razgovarati o ovom pitanju iako u okviru PIC-a postoji dosta frustracije što nije došlo do napretka jer se radi o odluci Ustavnog suda koja je donesena prije četiri godine, a na terenu napretka nije bilo.

Dnevni list: Kako će ljudi u Mostaru natjerati političke stranke da se dogovore?

Tamir Waser: Građani ne smiju dopustiti političarima da ih plaše. Retorika koju čujemo, a kaže da ukoliko se krene u jednom pravcu, to bi odvelo u katastrofu, predstavlja pretjerivanje i političari to koriste kako bi igrali na kartu straha i računali na to da će situacija ostati ovakva kakva jest, što njima najbolje odgovara. Razgovarao sam s ljudima s obje obale i postoji frustracija kod građana na obje strane. Moraju pronaći načina da se njihov glas čuje i da daju do znanja političarima da ovakvo stanje ne može se zadržati. Političari u ovoj zemlji su stručnjaci u tome da se ponašaju kao da nemaju nikakvu odgovornost prema građanima koji su ih birali i da optuže nekog drugog za loše stanje.

Dnevni list: HDZ i SDA su zagovarali da se Mostar rješava u “paketu” s još nekim pitanjima poput presude “Sejdić – Finci”, dvije županije HNŽ i SBŽ. Što mislite o tome?

Tamir Waser: Imao sam pitanja o tom paketu, posebno jer su prijedlozi išli da se situacija iz jednog mjesta preslika na drugo. Imao sam nedoumice oko toga i određena pitanja. Političari u BiH vole te svoje pakete i da tim paketima rješavaju stvari. Ja nemam ništa protiv da se dva problema zajednički rješavaju, ali mislim da se ne smije dogoditi da Mostar bude talac nekih prijedloga koji idu u takvim paketima.

Dnevni list: Hoće li međunarodna zajednica dopustiti da se Mostar podijeli, jer ima dosta informacija koje govore da sve ide u tom pravcu?

Tamir Waser: Podjela Mostara bila bi ogroman korak unatrag. Kada su započeli razgovori na razini političkih stranaka 2012., sve stranke koje su zastupljene u federalnom Parlamentu su prihvatile principe koji se tiču Mostara, a među tim principima se navodi da Mostar mora ostati jedinstven grad u kojem će određene ovlasti biti na razini koja je ispod razine grada, ali se inzistira na jedinstvenosti Mostara. Iako bi dvjema strankama koje spominjemo takav scenarij odgovarao, mislim da nema potpore od drugih političkih stranaka da se ide u tom pravcu. Takav zahvat bi podrazumijevao i promjenu Ustava Federacije, a i županijskog Ustava i mislim da nema dovoljno stranaka koje bi podržale takav razvoj situacije.

Dnevni list: A međunarodna zajednica?

Tamir Waser: Međunarodna zajednica smatra da bi to bio korak unatrag i nešto što ne bi donijelo dobrobit građanima i jednostavno to ne vidi kao pravac u kojem bi se trebalo kretati.

Dnevni list: Međunarodna zajednica u BiH kaže da podržava sve što dogovore dvije strane, a postoji strah da u Mostaru dvije stranke upravo dogovaraju takvo nešto?

Tamir Waser: Međunarodna zajednica podržava dogovor, ali u okviru zakona i institucija. Ako oni na zakonski način mogu osigurati potporu takvom rješenju, međunarodna zajednica to podržava. Međutim, ovi koji zagovaraju takve ideje nemaju dovoljnu potporu da bi to uradili na legalan način i ne vrijedi gubiti vrijeme na to.

Dnevni list: Kada ste spomenuli nižu razinu u Mostaru, na što se to odnosi, jesu li to općine?

Tamir Waser: Ja sam imao na umu gradska područja koja su navedena u okvirnom dokumentu. Moguće je razgovarati o nekim dodatnim ovlastima koja bi tu bila uključena.

Dnevni list: BiH je posljednjih dana zadesila velika katastrofa. Kako su se, po Vama, u ovoj situaciji snašle bh. vlasti?

Tamir Waser: Slike koje smo vidjeli posljednjih dana su strašne i u potpunosti suosjećamo s ljudima koji su izgubili svoje najmilije i svoje domove. U ovom razdoblju vidjeli smo i nešto drugo što je prekrasno, a to je da su građani iz svih područja krenuli pomoći najugroženijima. To je upravo suprotno od onoga što političari tvrde da zajednički život u BiH nije moguć jer nema povjerenja između različitih nacionalnosti i različitih vjerskih zajednica. Vidjeli smo izuzetne geste da se pomogne, i od običnih građana, Civilne zaštite, Oružanih snaga, ali i lokalne lidere diljem BiH koji su poduzeli sve da pomognu građanima. Međutim, ovo je tek početak, ono što slijedi je daleko teže. Veliki broj ljudi neće imati gdje se vratiti nekoliko idućih mjeseci. Posljedice će biti dalekosežne u mnogim oblastima, u poljoprivredi, u ekonomiji itd. Svi znamo kakva je situacija s proračunima u ovoj zemlji i vjerojatno ćete zbog stanja s poplavama vidjeti povećanje troškova u raznim oblastima, te smanjenje aktivnosti u poslovanju u poljoprivredi i gospodarstvu.

Ove poplave su pokazale zašto su važne institucije. Kada

građani kažu – ne želim izaći na izbore i glasovati -, mislim da se tada trebaju sjetiti ovakvih situacija i vidjeti zašto je bitno tko ih predstavlja.

Mnoge organizacije iz međunarodne zajednice su ponudile pomoć i vjerujem da će se to i nastaviti. Kada su pitanju prirodne katastrofe, uvijek imate i ljude koji pokušavaju izvući osobnu dobit i takvih situacija je već bilo i ovdje. Nadam se da će institucije učiniti sve da oni budu kažnjeni.

Dnevni list: Može li se očekivati neka veća međunarodna pomoć Bosni i Hercegovini, jer je jasno da se sami ne možemo izvući?

Tamir Waser: Veliki broj organizacija je već pružio pomoć kako bi se pomoglo poplavljenim područjima. Drugi dio se odnosi na pomoć međunarodnih institucija, kao što je MMF koji treba pružiti pomoć kako bi se rješavale fiskalne posljedice koje su nastupile zbog ove situacije. Ne bih želio spekulirati kakve će posljedice ova situacija imati kada su u pitanju međunarodne obveze BiH, jer MMF treba o tome dati posljednji sud.